

డోరికి ఉత్తరాన ఉడల మర్రికింద ఏడూళ్ళ మంది గుమిగూడా రా వేళ. ఎవరి నోట విన్నా అదే మట. అందరి చేతుల్లో ఏదో ఒక ఆయుధం. అందరిలో ఆవేశపూరితమైన తెగింపు.

ఎమిటా గందరగోళం? ఎందు కా జన నముదాయం? విషయం తెలిసిన కొత్తవాళ్ళు తమ తమ వసుల్ని అర్థాంతరంగా వదిలి దొరికిన ఆయుధం చేత బట్టుకుని గుంపులో కలిసిపోతున్నారు. చెప్పేవి వింటూ, వినేవాళ్ళకు వినిపిస్తున్నారు.

వేటగాళ్ళూ, వేటగాళ్ళ మనుకునేవారు మెరికల్లాంటి సాహసులు ఏడూళ్ళ సుంచి ఎన్నికైన ధీరులు ఓ వంద మంది గుంపుగా ఉత్సాహంతో వడమటి కొండలవైపు కదిలిపోయారు.

మిగిలిన జనం నంభాషణాసాగరంలో తలమునక లవుతున్నారు. ఏకంగా ఏడూళ్ళ మందిని ఏకం చేసిన ఆ వింత నంఘటన ఏమిటి? అది రాజకీయవరమా—కాదు, దేవోత్సవ నందర్శనమా—కాదు, పోసీ మరో ప్రపంచ యుద్ధమూ కాదు. చివర కా ఏడూళ్ళపైన బంగారు వాన కురిసిన కాదు. ఇందులో ఏ ఒక్క ఘటన జరిగినా ప్రజల్లో ఇంత కలిసికట్టుతనం ఉండేది కాదు.

అదే ఏదైనా ఉంటే బుర్రలు వగిలి, కీళ్ళు విరిగి, పు నైలు తెగి నృశానాలు భర్తీ అయ్యేవి.

పాల్

దేవ్కాళాటి

కాని, అసలు నంగతదేం కాదు. అలజడికి మూలకారణం పోతరించిన ఓ చిరుతపులి ఉళ్ళో వడడం. రావడం పోవడమైతే నరిపోయేదే కాని పోతూపోతూ లింగభేదం లేకుండా అందర్నీ ఎదురైనట్లు నేల కరిపించి పోయింది. మనువుల్లో కుల మత భేదాలు గాని జంతువులమైన మాకా వట్టింపులు లేవన్నట్లు ఉన్నవాళ్ళనూ, లేనివాళ్ళనూ చిన్నా వెద్దా అనకుండా నమదృష్టితో అందర్నీ అదరగొట్టి, మూ డూళ్ళమందికి పంజా రుచి చూపించిపోయింది.

అందుకు గాను ఏడూళ్ళమంది వెర్రిగా పోగై

అలన్యం అరక్షణమైనా తగదనుకుని తిరువతి క్యాలా కూడబలుక్కుని వేటకు బయలుదేరారు.

** ** *

అప్పటికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి కొంత కాలమైంది. అందుకు కృతజ్ఞతగా మహాత్మునికి నమస్కరించి కట్టి మూడు నెలలయింది. రాజా రామ్మోహనరాయ్ పుణ్యాన దేశంలో విధవల సంఖ్య దినదినాభివృద్ధి జెందుతుంది. తెల్లోడి ఎంగిలి భాష ఇంగిలీసుగా మారి ఊరి కొక్కడి నాలుకమీద మొలకలెత్తసాగింది. అది అర్థంగాని ప్రజలు మూగవోయి చెతులెత్తి మూతులు ముడుచుకోసాగారు. దేశం గుండెకాయకు

శత్రుచిత్తులు మొదలైనా మరుమూల వల్లెలు ప్రగతికి నోచుకోలేక ఈనాటికి వల్లెలుగానే చెలామణి అయ్యే దురదృష్ట నమయంలో—

దొరలు పులుల్ని వేటాడితే, పులులు మనుమలను వేటాడే కాలమిది; గొప్పోళ్ళు గొప్పలకు క్రూరమృగాల్ని, సాధుమృగాల్ని వెనకేనుకు తిరిగితే, బక్కోళ్ళు బక్కచిక్కిన వశువుల్ని, పండుల్ని ముందేనుకు తిరిగే కాలమిది.

నరిగ్గా అలాంటి పెత్తందారీ కాలంలో, నిశ్చల వాతావరణంలో ఓ వెన్నెలనాటి వేకువజామున ఒక పందిగున్న ప్రాణ భయంతో కీచుమంది.

మీట నొక్కితే లైట్లు వెలిగినట్లు దాంతో పాటు మిగతా గున్నలూ గురగురలాడాయి. ఎవడా పగతుడన్నట్లు తల్లి పంది చెవులు రిక్కించి, రోమలు నిక్కించి నిటారుగా నిలిచి పొడుగ్గా సాగి కాచుకొమ్మని ఘుర్ఘురించింది. ఈ భాగవతమంతా నడిచేలోగా మందలోంచి ఓ పిల్ల మాయమైంది. మాయం కావడాని కదేం వరాహవతారం కాదు గాని చిరుతకు ఎర అయింది.

అప్పుడే మెలకువ వచ్చిన బిచ్చన్న కర్ర చేతబట్టుకుని కాలయముడిలా ఇంట్లోంచి బయటి కొచ్చాడు. మందలోని అలజడి గమనించి చెవులు రిక్కించాడు. దూరంగా పొదల్లోంచి గున్న అరుపు క్షణక్షణానికి క్షీణిస్తూ దూరమైపోయింది.

‘ఎవడో దొంగనాకోడుకు ఈ ఎళవుడు ఏటేనుకుపోయా’ డనుకున్నాడు. మందలో కెళ్ళి వంగబడి లెక్కబెట్టాడు. తన మొత్తానికంటే ఒకటి తక్కువనిపించింది. అతని కా లెక్కపైనే తిక్కరేగి పొరపొరైన బాంక్ మనిషిలా మరోమారు లెక్కించాడు. నిజంగానే ఒకటి లేదు. అతనికి అరికాలు మంట నెత్తెక్కింది. నెత్తెక్కి ఆ దొంగనాయాల్ని మక్కెలిరగదన్నా లనుకున్నాడు. ఇరగదన్న పండుల వక్కలో వదుకోబెట్టాలనుకున్నాడు. అనుకోని దొడ్డి వాకిలి మూస బయటికొచ్చాడు. వెంటనే ఆ మనక వెలుతురులో తూర్పు దెసలో ఉన్న పొదలకే నడిచాడు. కొంతదూరం నడిచి నిటారుగా నిలబడిపోయాడు. వెన్నెముకలో చలి, పిక్కల్లో కంపనం, నాలుక తడి ఆరిపోయింది. కళ్ళు బైర్లుగమ్మి, తిరిగి దైర్యం కూడదీసుకుని కర్ర రుళిపించి అడుగు కదిల్పాడు. తెల్లారి మనక చీకట్లో పొదలచాటున పందిగున్నను వరమన్నంలా భక్షించిన చిరుతపులి నాలుకతో మూతి నాక్కుంటూ బిచ్చన్నకే న దట్టించి చూసింది. ఆ చూపు చూపులా లేదు. అగ్నికణికలు భగభగలాడినట్లున్నాయి. మాత్రమిది మంత్రశక్తిలా ఆ చూపు గుండెని కదిలించి చిరుచెమట తెప్పించింది. కానీ, అది పైకి దూకలేదు. గుర్రుమంటూ శబ్దం చేసి ఆ వెంటనే పొదల్లోకి దూకి కనబడకుండాపోయింది. యమకింకరుడిలా బిచ్చన్న దాన్ని వెంబడించాడు. అపాటికే అది అందనంత దూరం వెళ్ళిపోయింది.

** ** *

కుంపట్లో మూతులు కాల్చి పీల్చి పీల్చి పీకలు మిగిల్చిన చుట్టల రాశి ఓ మూల గంట గంటకూ పెరగసాగింది. గొంగళ్ళు కప్పుకున్న వదుగురు నడిడు పెద్దమనుషులు ఆ రాత్రి బిచ్చన్న మిద్దెలో నమశేషమయ్యారు. వదహారేళ్ళ కుర్రా డెత్తుకోచ్చిన కల్లుకుండ పావలా భాగం మిగిలిపోయిందో మూల గొడ్డళ్ళు, నాలుతుపాకులు, బరి నెలు, మచ్చుకత్తులు, పిడికర్రలు, ఇనువకర్రలు, రోకళ్ళతో నహా అందరూ నొద్దంగా కూర్చుని కునికిపాట్లు వడసాగారు. గతకాలపు ముచ్చట్లు మర్చి అనుకున్న సంకేతం రాగానే అష్టదిగ్గుంధనరః చేయటానికి, చలిని దూరం చేసుకోవడానికి కుంపట్లో పిడకల్ని వేస్తూ పొగ రేపసాగారు.

నరిగ్గా అదే సమయంలో అర్ధరాత్రి దాటిన మూడు గంటలకు అడుగులో అడుగేసుకుంటూ

అన్ని దిక్కులా వరికించి దొడ్డితలుపు వక్కునున్న కంఠలోంచి తలను ముందుకు చాపి కుడికాలు ముందుకేసిన దో మృగం. అదే! అలవాటు ప్రకారం వంతుల్ని మాయం చేసే చిరుత.

ముందుకేసిన అడుగు మర్చబోయేంతలో మెడకేదో బిగిసింది. దానికి మరో అడుగు వేయ వీలుకాలేదు. శకునం బాగులేదనుకుని నవ్వుడి లేకుండా తిరిగి వెనక్కి జరిగింది. ఇప్పుడు తలతో బాటు దేహమంతా బయటికొచ్చినా మెడకున్న ఉరి తొలగక పోగా మరింత బిగ్గరగా బిగుసుకుపోయింది. పీడ మూడిందని బలంగా వెనక్కి జరిగింది. అనుకొన్న దొకటి అయింది ఒకటన్నట్లు ఊపిరి కూడా అందక జిత్తులు మని బలంగా తెంపుకో ప్రయత్నించింది. ఆ తాకిడికి తడక గలగలలాడింది. ఆ నవ్వుడికి పిడుగు వడ్డట్లు బెదిరిన గుంపు కారకీరమంటూ అలజడి చేస్తూ ఇంట్లో వాళ్ళకు మెలకువ తెప్పించింది.

కునికిపాట్లు వడుతున్న బిచ్చన్న వీవున తన్నినట్లు ఎగిరివడి లేచాడు. లేచి నహచరుల తోడలు చరుస్తూ “వచ్చింది వచ్చింది. లేవండి లేవండి” అంటూ లోగుత్తికతో మగన్నువట్టిన వారిని “ఒరేయ్...ఒరే చిన్నోడ, పెద్దోడ” అంటూ లేవగానే, తమ తమ ఆయుధాల్ని చేత బట్టుకుని

కలిసేకట్టుగా బయటికొచ్చా రంతా. దొడ్డే వెన్నలకు వంతుల గుంపు కబడ్డి ఆడినట్లు గిరగిరా తిరుగుతూ కరకరలాడటం కనిపించింది.

ఆ వెలుగులోనే ఉరి ఒడ్డిన కంఠలోంచి అగ్నికణికలు రెండు ఆరుతూ వెలుగుతూ మెరమెరలాడుతున్నాయి. అనలు అదేనా కాదా అనుకుని “హుష్” అన్నాడు బిచ్చన్న. అందుకు బదులుగా చిరుత “గు...ర్...ర్...” మంది. అప్పటిదాకా తప్పించుకునే ప్రయత్నం చేసిన ఫలితం కానరాక అలసిన సేదతీరిన జంతువు వీళ్ళ రాకతో మళ్ళీ తేరుకుని ముందుకు దూకింది. దూకడమైతే దూకింది కాని అడుగైనా ముందుకు రాలేకపోయింది. “వడింది వడింది” దన్నా రందరూ దాన్నే చూస్తూ. వరాహబృందం ఓ మూలను ఆక్రమించుకుని సర్దుబాటు చేసుకున్నాయి.

అప్పుడో పోతరి బంధనంలో ఉన్న చిరుతపైన బలవ్రదర్శన చేయబోయాడు. దుడ్డుకర్రను వైకెత్తి తలపై మోదాలని అడుగు ముందుకేశాడు. ప్రమాదాన్నూపించిన మృగం రౌద్రంతో గుర్రమంది. కళ్ళు చింతనిప్పుల్లా ఎర్రబడ్డాయి. ఎత్తిన కర్రను మెత్తగా దించి నిటారుగా నిలబడిపోయా డా వ్యక్తి.

“అగరా నీవు...జరుగా...” అంటూ మరో వ్యక్తి

బరి సెత్ పొడిచాడు. గొంతులో మొన దిగబోయే నమయంలో తన మెడను విదిలించింది. గురి తప్పిన ఆయుధం మెడపైనుంచి వక్కుకు పోయింది. అంతలోనే మగవ దొర్లన్నాన్ని నహించలేక అతనిపైకి దూకిం దా చిరుత. కాని, ఒక్కడుగు కూడా కదలలేకపోయింది. అదే అదనుగా శులం కర్రతో మరొకడు దాని మెడను అదిమివట్టాడు.

“ఒరేయ్ ఆగరో...” అంటూ ఇంకొకడు నాలు తుపాకిని కటకటలాడించాడు.

“ఉండేపా...నీ దయ్యేసరికి తెల్లారిపోతుంది...” అంటూ దాని మెడపైన ఇంకొకడు గొడ్డలితో సరికాడు.

ప్రమాదం కదలికల్ని గమనించిన చిరుత తలను గర్రమంటూ వక్కుకు తొలగించడం, దాని మెడకున్న ఉచ్చు ఫటుక్కున తెగడం “ఓకే. క్షణంలో జరిగిపోయాయి. విముక్తి పొందిన వెంటనే అది బాణంలా దూకి ఎదుట ఉన్న ఇద్దరి కాళ్ళ సరాలు తెగిపోయేలా వాయించి, తడికమీదుగా లంఘించి కాలిబాటగుండా గుడి సెల్లోకి దూరి మాయమవడం మహామయలా జరిగింది.

కింద వడ్డవాళ్ళు వడగా మిగిలినవాళ్ళు చిరుత వెంట వడ్డారు. అది నేరుగా సాగి తూర్పు వీధిలో ఉన్న ఓ ముసలమ్మ ఇంట్లోకి దూరి, చలికి పొయ్యిముందు కూర్చున్న ఆమె వెనక కూర్చుండిపోయింది.

మదం వాసనతో తలతిరిగి మనక వెలుతురులో వెనక్కి చూసిన ముసలమ్మ ‘దివిటిల కళ్ళజోడు’ చూసిన చీర తడిపేసుకుని గజగజలాడుతూ లబలబలాడసాగింది.

ఆరుస్తూ పరుగులతో వచ్చిన గుంపు ఇంటిముందు మొరిగే కుక్కల్ని చూసిన తమ దృష్టిని ఆ దెనకు తిప్పి చూడగానే ఇంట్లోంచి చిరుత గుర్రమంటూ బొక్కెనలా నోరెళ్ళబెట్టింది.

ముసలమ్మ అవస్థ చూసిన జనం కంగారుపడిపోతూ “మెల్లగా ముందుకు జరుగు. తిరిగి చూడమకు...వచ్చేయ్...అలాగే రా...రా...” అంటూ ఆమెను బయటికి లాక్కుని తటాల్ప తడికెల తలుపును మూసిన “ఇంకెక్కడి కెళతావే నీ...?” అంటూ తలుపు నారపోచతో బిగించేశారు. క్షణాలమీద ఈ వార్త ఊరంతా పాకి నిద్రకళ్ళతోనే కుక్క అరుపులు ఆనరాగా ముసలమ్మ ఇంటిముందు గుమిగూడసాగారు జనం.

తడిక నందులోంచి పెరిగిపోతున్న జనాభాను చూసిన మృగం గుడి సె కుడివక్కు తడికకున్న గవాక్షంలో వంజా వేసిన ఊడబెరికింది. ముసలమ్మలాగే ముసలిదైపోయిన తడిక పొగాకు చూరులా నేలరాలి తల వట్టెంత గండి వడింది.

ఉన్న జనమంతా ముందు వక్కుచేరి ముసలమ్మను చుట్టుముట్టే నమయంలో ఫెళఫెళ శబ్దంతో పాటు చిరుత బయటికి దూకి చింతతోపుల దెనకు పరుగెత్తి ఎవ్వరికి కనుపించకుండా పోయింది. “ఒరేయ్ ఒరేయ్! పొయెరా దీనబ్బ! ఉరకండి ఉరకండి...ఎంత హుషారైందిరా?” అంటూ కొందరు యువకులు అది పోయిన దిశకే పరుగందుకున్నారు.

ఈ తతంగమంతా జరిగేసరికి తెల్లారి అయిందో రూము దగ్గర వడింది. అదే నమయంలో ఊరి చివర ఉన్న ఫకీరు బుడేన్ పెళ్ళాం తమ గుడి సె

నే కన్న కల

కలలు అనుభవంలోకి రాని వ్యక్తులు ఉండరేమో!

కొంత మంది వగటి కలలు కూడా కంటారులెండి! కొన్ని కలలు విచిత్రంగా, ఆశ్చర్యకరంగా ఉంటాయి. నలుగురితో చెప్పుకుని నరదాగా నవ్వుకునే కలలు కొన్ని అయితే, మనసుని కుదిపి గుండెను తారెత్తించే కలలు కొన్ని ఉంటాయి. ఆ కలను ఎప్పుడు తలచుకున్నా ఏదో భయం మనసులో మెదలుతూనే ఉంటుంది. అలాంటి భయంకరమైన కల ఒకటి ఇటీవల నా అనుభవంలోకి వచ్చింది. ఆ అనుభవం మీరూ వంచుకోండి.

నముద్ర తీరంలో ఒంటరిగా విహరిస్తున్నానట. చల్లని ఆ వాతావరణంలో మనసు ఎంతో

ప్రశాంతంగా ఉండగా నముద్ర కెరటాల అగమనిర్గమనాలను తిలకిస్తూ ఉన్నాను. ఇంతలో నా ఎకాంతాన్ని భగ్నం చేస్తూ ఎవరో వ్యక్తి నా దగ్గరకు వచ్చాడు.

“ఈ రోజు నముద్రం ఎంతో కల్లోలంగా ఉంది కదూ!” అన్నాడు.

ఆ స్వరం మగవ స్వరంలా లేదు. ఎంతో భీకరంగా, ఒళ్ళు జలదరింప చేసేలా ఉంది. అతని ముఖంలోకి చూసిన నేను మరింత అదిరి పడ్డాను. విచిత్రంగా, వికృతంగా ఉంది అతని ముఖం. ఆ ముఖం చూసిన నాకు అక్కడ నుంచి పారిపోవాలనిపించింది.

“వీడు మనిషి కాడు. ఎవడో రాక్షసుడు. నాకు ఇక్కడ రక్షణలేదు” అని మనసులో అనిపిస్తుండగా త్వరత్వరగా అక్కడి నుంచి బయలుదేరాలని ప్రయత్నించాను.

“వెళ్ళి పోతున్నారేం? కాసేపు ఉండండి. ఇప్పుడు నముద్రం అలలతో పాటు కొట్టుకువచ్చే వాటిని చూడరా?” అన్నాడు ఆ వ్యక్తి.

ఆ కంఠంలోని శక్తి ఏమిటోకాని, నే నక్కడ నుంచి కదలలేక పోయాను. అతని కంఠంలోని అజ్ఞ నన్ను చలనరహితుణ్ణి చేయగా, పిచ్చిగా నముద్రం వైపు చూడసాగాను.

ఒక పెద్ద అల హెళారున శబ్దం చేస్తూ ఒడ్డుకు వచ్చింది. అప్పుడు కనిపించిన దృశ్యం చూసినా గుండెలు అదిరిపోయాయి. శవాలు! గుట్టలు గుట్టలుగా శవాలు కొట్టుకొచ్చాయి. కాళ్ళులేని, శవాలు, కళ్ళులేనివి తల నుంచి మెండం వేరైనవి- ఇలా రకరకాల శవాలు కొట్టుకు రావడం చూసిన భయంకరంగా గొంతు చించుకుని అరవటం ప్రారంభించాను. ఆ అరుపులకు ఇంట్లో వాళ్ళకు మెలకువవచ్చి నన్ను నిద్రలేపారు. ఈ కలను తలచుకున్నప్పుడల్లా నా దైర్యం నన్నగిల్లి గుండెల్లో వణుకు- ప్రారంభమవుతుంది.

ఇ.టి.రామారావు

వాకిట్లో కూచుని ఉంది. ఆ వైపుకు వస్తూ వర్షతంలా ఎగిరి ఆమె జబ్బులమీద చరిచి బోర్లా వడగట్టి గాండ్రించుకుంటూ ముందుకు దూసుకుపోయి, చివరున్న పాడు బావిని దాటి తుమ్మచెట్లలో కలిసిపోయింది దా చిరుత.

రవిక చిరిగి, జబ్బులు తడుముకొని చిక్కని రక్తాన్ని గమనించి శ్రద్ధగా వరికించి పెద్దగా అరుస్తూ ఇంట్లోకి దొడుతీసింది దా వడతి.

అలోగా వెనకే దూసుకొచ్చింది బిచ్చన్న గుంపు. ఆమె కేకలు విని, ఆమె దీని స్థితికి పెద్దలు జాలివడగా, కొందరు లోలోన నవ్వుకోగా, మరి కొందరు వైవైకే నవ్వుకున్నారు.

'ఎంత వనిజేసిందిరా నాయాల్లీ...' అనుకుని కనుచూపు దూరంలో ఎక్కడా జంతువు కానరాక బయలు ప్రదేశాన్ని దాటి నల్లతుమ్మల్లోకి పోలేక వెంబడించిన యువకులంతా వెనుతిరిగి వచ్చారు.

దీని అంతేదో వగలే కనుక్కోవాలని ఏకగ్రీవంగా నిశ్చయించుకున్నారు.

** ** *

"ఒరేయ్, నంగన్నా! తెల్లారొచ్చింది. మీ అయ్య తొలికోడి కూయంగానే వెళ్ళినోడు ఇంతకూ రాలేదు—ఎం జేస్తున్నాడో సామి తొందర గెళ్ళి పిల్చుకు రారా తండ్రీ!"

చుట్టా లోచూరని, బావి దగ్గర పాడులోంచి చిక్కుడుకాయ లేరుకు రమ్మని మలికోడి కూయంగానే మొగుణ్ణి నిద్ర లేపి వంపిన దా యమ్మ, ఎంతకూ మనిషి రాకపోయేనరికి ఆలస్యాన్ని భరించలేక కొడుకును పురమాయింది.

మునుగు వదిలి పోలేని నంగడు తల్లి పాతికమళ్ళు గీపెట్టేనరికి కుసుగుతూ, నసుగుతూ దుప్పటి నంటిపెట్టుకునే బావిగట్టు కెళ్ళాడు.

తండ్రి కానరాక గట్టుచుట్టూ తిరుగుతూ "అయ్య...అయ్య..." అన్నాడు. కేకలేసి నా బదులు రాకపోయేనరికి తనే చిక్కుడు వందిరి దగ్గరి కెళ్ళాడు. ఎదుట కనబడ్డ దృశ్యం చూసి ఎగిరివడ్డాడు. ఎదబాదుకుంటూ మునుగును గట్టువైకి విసిరేస్తూ ఇంటి ముఖంగా రివ్వున పారిపోయాడు.

శకునం బాగులేక ఎన్నో ఎదురుదెబ్బలు తింటూ ఆకలితో, నిద్రలేమితో రెచ్చిపోయిన చిరుత పొరుగుూరు నుంచి తప్పించుకొచ్చి వరుగత్తే ఓపిక లేక బావి గట్టునున్న చిక్కుడు వందిరికింద చల్లగా శయనించిన కొంత సేపటికే నరవానన తగిలి తెరిచిన కళ్ళను మరింత తెరచి చిక్కుడు కాయల్ని వెతుకుతున్న ఒంటరి మనిషిని చూసి 'మీ బాధ నా కింకా తప్పలేదా' అనుకుని కనితే లంఘించి, ఒళ్ళంతా రక్తి రక్తం చేసి, కొన ఊపిరితో వదిలి పారిపోగా తుంచిన కాయల్ని చెల్లాచెదురుగా వేసి అక్కడే రక్తపు ముద్దలా వడిపోయా డా వ్యక్తి.

అప్పుడే కొడుకు రావడం లబలబలాడుతూ వరుగత్తుకెళ్ళి ఊళ్ళో వాళ్ళనూ, బండినీ తెచ్చి తండ్రిని అనువత్రికి తీసుకెళ్ళడం, మూడు గంటలాగి ఆయన చరిత్ర ముగియడం—అన్నీ జరిగాయి.

ఇన్ని దురాగతాలు చేసి ఇనుమంతైనా దెబ్బతినక తూరుపు కొండల్లోని జంట గుహల్లోకి దూరి హాయిగా కళ్ళు మూసుకుం దా చిరుత.

2

ఎడూళ్ళ వేటగాళ్ళు ఏకమై తూరుపు గుహలను చేరుకుని అడుగుజాడల్ని గమనించి అందులోనే జంతువు ఉందని నిర్ణయించుకుని నవ్వడి లేకుండా, చాకిరేవుల్లో తోయించిన రేగుదుబ్బల్ని తెచ్చి రెండు గుహల ముఖద్వారాలకూ దట్టంగా బిడాయింది నివ్వంటింది దూరంగా వెళ్ళి ఆయుధాల్ని సన్నం చేసుకుని నిలబడ్డారు.

నాలుకలు చాస్తున్న ఎర్రని మంటల వెలుగులతో అందరి ముఖాలూ రక్తవర్ణంతో ఎర్రబడి ఆయుధాలమీద ప్రతిబింబిస్తున్నాయి. మంటల వెలుగులకు, తళతళలాడే ఆయుధాలకు ఎర కావల సిన క్రూరమృగం నిశ్చింతగా లోవలే ఉండిపోయింది.

మరి కొంత సేపటికి మంటలారి పొగ చూరడం మొదలైంది. ముఖద్వారంలో దట్టమైన పొగ మేఘమండలా న్నందుకుంటూ గాలిలో

కలిసిపోసింది. అప్పుడే ఒక గాలితెమ్మెర జెమ్మున వీచి మంటలు తిరిగి చెలరేగిపోతూ, ఆకలిగొన్న సహంలా గుహాముఖాన ఉన్న చిన్న అణువునైనా విడవక లోవలి భాగంలోకి కూడా చిటవటలాడుతూ దూసుకుపోయాయి.

మంటలకు ఏబై గజాల దూరంలో నిదురించిన చిరుత పొగవానన ఊపిరాడనీయకపోవడంతో కళ్ళు తెరిచి, కారుమేఘంలా నల్లని పొగ, వెనకే ఎర్రని మంటలు తన దిక్కే రావడం గమనించి నిటారుగా నిలిచి తోక జూడించి ఉక్కిరిబిక్కిలై గత్యంతరం లేక నంధించి విడిచిన ఇనువశరంలా మంటల్లోకి దూకి మండే పుల్లల్ని, ఆరిన బూడిదను చెల్లాచెదురు చేస్తూ పొర్లివడి లేచి కనిపించిన దిక్కు దూసుకుపోయింది. మంట సెగలకు కళ్ళు మనకలు కమ్మినా లెక్కచేయక రౌద్రంతో గుర్రుమంటూ పారిపోయి ప్రాణరక్షణ చేసుకుంది.

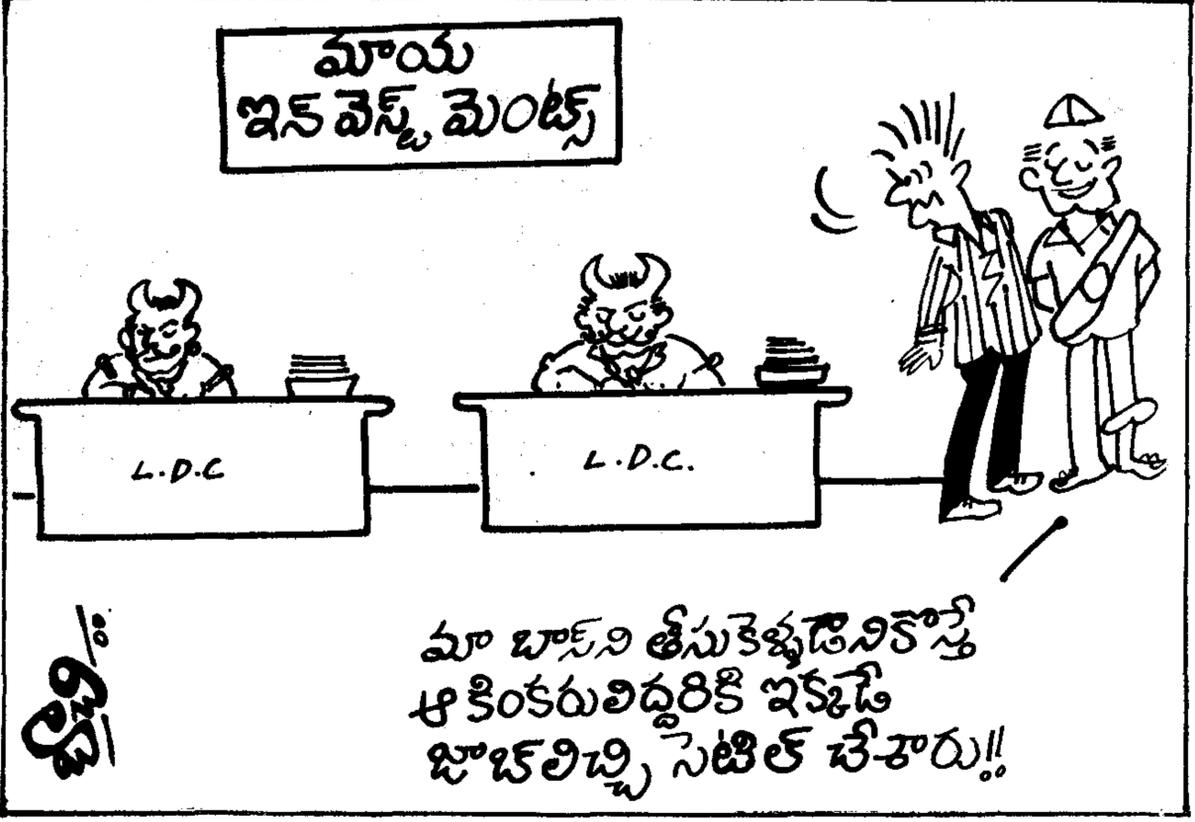
క్షణాల్లో జరిగిన ఈ హఠాత్సంఘటనకు తేరుకుని పెద్దగా అరుస్తూ వేటగాళ్ళు ఆయుధాలు ప్రయోగించకముందే కనుమరుగై పెద్దవాగు ఒడ్డుచేరి తుమికిపాదల్లో మరుమైపోయింది. "ఇంతమంది మీసాల వీరులుంటే ఒక్క చిరుతను నేలగరిపించకపోయామే...ఇదేం పెద్దపులా దీనమ్మ! ఈ దెబ్బతో దాని కథ ముగియాల. వదండి వెళదాం..." అనుకుంటూ వరాజయం చెందిన కనితే అందరూ సెనికుల్లా పెద్దవాగువైపు సాగిపోయారు.

అడుగుజాడల్ని పోల్చుకుంటూ అందరూ వర్షలాకారంగా ఉన్న ఒక లోయచుట్టూ చేరిపోయారు. అర ఎకరం భూమిచుట్టూ వాగు మనిషి లోతున కమ్ముకుని తూరుపు దిక్కున మాత్రం బండిపోయేంత భూభాగం ఉండి లంకలా కనిపిస్తూ తుమికిపాదలతో నిండి ఉంది. గాలివాటున ఉన్నవారికి చిరుత మదం వానన గుప్పున సోకింది. 'అన్నా ఇది ఇందులోనే ఉన్నదని నిర్ధారించుకుని వాగు ఒడ్డున చక్రవ్యూహం వన్నారు యువకులంతా...

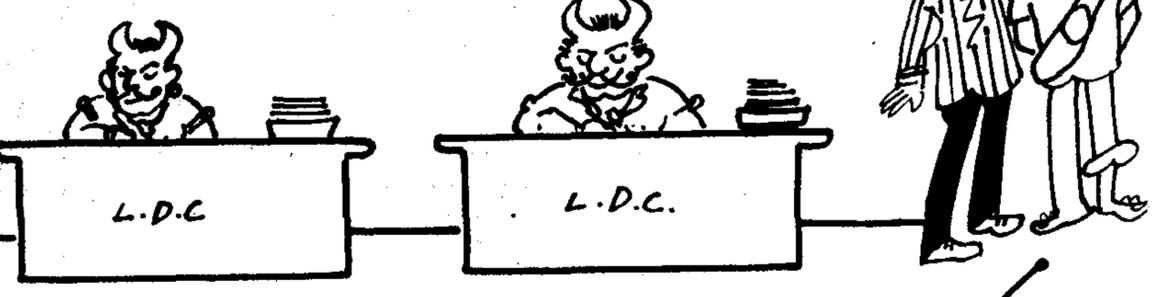
ముఖద్వారం దగ్గర అతి బలిష్ఠులైన నలుగురు జెట్టిలు నిగనిగలాడే గండ్రగొడ్డళ్ళతో దాని తలను ముండెంనుంచి వేరుచేయటానికి సంధ్యలై నిలబడ్డారు.

కోడెల్లాంటి ఆ నలుగురు యువకుల్లో అతి బలశాలియైన బోయ బాలన్న తన ఎడమచేతికి పెద్ద గొంగడి చుట్టుకున్నాడు. ఎనుగు తొండానికి వెంట్రుకలతాడు చుట్టినట్లుం దా చేయి. చేతిని ముందుకు చాపి దారి కెదురుగా నిలబడ్డా డతను యమమహిషంలా.

వెనక జనం కేకలతో రాళ్ళతో పొదల్ని అల్లకల్లోలం చేస్తూ తుఫాను నృష్టించారు. మళ్ళి నృష్టి కేదో కీడు మూ డిందనుకుని ఆదమరచిన చిరుత నిద్రాభంగమైన వృద్ధ ముచికుందునిలా కళ్ళు చిట్టించి అవి భగ్గున మండగా గుర్రుమని మెల్లగా ముందుకు కదిలి, చుట్టూ తిరిగి దారి కానక మళ్ళం దగ్గరకొచ్చింది. కళ్ళ మంటలు తగ్గి రెప్పలు టవటవలాడిస్తూ ఎదుట నిలిచిన వర్షతాకారుణ్ణి చూసింది. మంటల దెబ్బకు అది పూర్తిగా కమిలి నల్లచిరుతగా మారి ఇప్పుడు మరింత భయంకరాకారం దాల్చింది. మృత్యువు

మాయ ఇన్ వెస్ట్ మెంట్స్

మా బాస్ తీసుకెళ్ళడంకొస్తే
ఆ కింకరులిద్దరికి ఇక్కడే
జొబ్బిచ్చి సెటిల్ చేశారు!!

జి

ఎదుటే ఉందనుకుంది. అనుకున్నదే తడువు కాళ్ళలోకి శక్తిని కూడదీసుకుంది. కోరల్ని భయంకరంగా బయటకు తీసింది.

అదే క్షణాన వెనకనుం చీ రాయి వచ్చి దానికి తాకింది. తాకిన మరుక్షణమే అమరతం ఎగిరి బాలన్న ముందుకు చాచిన ఎడమచేతిని కబళించింది. గొంగడి నిండిన చేయి అదమటానికి వీలుగాక వంజాలతో ఎద వగిలిపోయేట్లు కొట్టింది. బాలన్న తన కుడిచేత్తో దాని మెడ విరిచి వట్టుకుని పెనుగులాడుతున్నాడు. 'నరమగువుడా నన్ను అణగదొక్కేది!' అనుకున్న చిరుత మరోమరు రెండు చేతుల్లో అతని భుజాలు కదిలిపోయేట్లు చరిచింది. అయినా, బాలన్న తన భల్లూకపుట్టు విడవక దాన్ని నేల వడగట్టి, మోకాటితో అదిమివట్టాడు. అయినా, అది తప్పించుకుని దెబ్బతీయాలనుకుంది.

అలాగా ఒక కోడెగాడు పెద్దగా అరుస్తూ గండ్రగొడ్డలితో దాని తలను తెగనరికాడు.

నరకడమైతే నరికాడు గాని తెగింది చిరుత మెడ కాదు. నందించి వట్టుకున్న బాలన్న మోకాటి చిప్ప. ఒకే దెబ్బకు కాలినుంచి వేరువడి కొద్ది చర్మం తట్టుకుని తొడనంటుకుని వేలాడసాగింది.

ఈపించని ఈ ప్రమాదానికి పెడబొబ్బు పెట్టిన బాలన్న కళ్ళు మూసుకుని వట్టు విడవక రొద్రాకారుడై గుడ్డురుముతూ "ఓరీ చంపితివి గదరా నీ...! గొడ్డలి తిప్పికొట్టరా గాడిద కొడకా..." దంతాలు కరకరలాడిస్తూ వళ్ళబిగువున అంటుండగానే మరో దెబ్బ చిరుత తలమీద వడడం, దాని తల వచ్చి గుమ్మడికాయలా వక్కలై గిలగిలలాడుతూ కళ్ళు తేలేయడం జరిగిపోయింది.

దాని నోట్లోంచి తన చేతిని అతి కష్టంమీద లాక్కున్నాడు బాలన్న. అప్పుడు తన మోకాలినుంచి ప్రవహించే రక్తధారను చూసి కళ్ళు మూసుకుపోయి చెమటలు గమ్మి అడ్డం వడిపోయాడు. చిరుతతో బాటు బాలన్నను కూడా బండిలో వేసుకుని వట్టుం తీసుకెళ్ళారు.

ఈ సంగతి తెలిసిన ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా వచ్చి చనిపోయిన మృగాన్ని చూసి, బాలన్న సాహసాన్ని ప్రత్యక్షంగా చూసినరీతి వర్ణించడం మొదలెట్టారు.

వట్టుం పెద్దలు కూడా అక్కడికి వచ్చి 'బాలన్న లాంటి సాహసవంతుడు ఈ చుట్టువక్కల ఎవ్వడా లేడు...' అంటూ అతణ్ణి ఆస్పత్రిలో చేర్చించి ఉచిత వైద్య నదుపాయాలు కలిగించి ఎవరి దారిన వారు పోయారు.

ప్రజాసాగరం ఆశ్చర్యంతో, ఆనందంతో తేలిపోతున్నా బాలన్న మాత్రం మూర్ఖుల మునిగి నల్లల వరువుమీద దోమలకాట్లు మరిచి, పెద్ద గాయంవల్ల చాలా రక్తంపోయి నరియైన నదుపాయాలు లేని ఆస్పత్రిలో మూడనాడు శాశ్వతంగా కళ్ళు మూశాడు. వట్టిచేతుల్లో సాహసించి ప్రాణంమీదికి తెచ్చుకున్నందు కెందరో రోదించారు. చిరుత కొట్టిన దెబ్బలకు ఎద కమిలిపోయింది. భుజాలు వాచిపోయాయి. గొంగడి విడిచిన చేయి చర్మం పీక్కిచ్చింది. కండ ముక్కలు ముక్కలుగా ఎద్దు మెడలా పొంగిపోయింది.

వింతలు-విశేషాలు

నవావధానం

'అవధాన ప్రక్రియ ఆంధ్రుల సొత్తు' అని అంటుంటారు. మన అవధానాలు తమ అద్భుత మేధా నంపత్తితోనూ, జ్ఞానశక్తితోనూ అస్థావధానాలు, శతావధానాలూ అవలీలగా చేసిన అఖండకీర్తి ఆర్జించారు. అటువంటి ప్రక్రియ మరో భాషలో లేదు. అయితే నవనవోన్నేషణంగా, ఇందుకు విలక్షణంగా నవావధానాన్ని చేసిన మనాపాతీ జర్మనీలో గత శతాబ్దంలో ఉండేవాడు.

జర్మనీలోని మ్యూనిచ్ నగరంలో జో సెస్ బెరన్ హర్ట్ డే సెన్ అనే ఆయన ఉండేవాడు. నేవనల్ లైబ్రరీ డైరెక్టర్ గా వని చేసిన ఈయన ఒకేసారి తొమ్మిది విషయాల మీద, తొమ్మిది మంది సెక్రటరీలకు, తొమ్మిది భాషల్లో డిక్టేట్ చేసేవాడట. పైగా ఈయన బైబిల్ లోని ఎంతగా బట్టి వట్టాడంటే ఓల్డ్ టెస్టామెంట్, న్యూ టెస్టామెంట్ రెండింటినీ, మొదటి నుంచి చివరిదాకా, లేదా చివరి నుంచి మొదటిదాకా అప్పజెప్పే వాడట. తన మెదడునే జ్ఞానకాల పెట్టెగా మలచుకున్న ఈ మహామేధావి 1828 లో మరణించాడు.

-కె. ఆర్. కె. మోహన్

ఆస్పత్రులు, డాక్టర్లు మాత్రమే ఉన్న ఆనాటి పరిస్థితుల్లో వైద్య నదుపాయాలు నరిగ్గా లేక బతకవలసిన మహారోధుడు, పులిలాంటి సాహసవంతుడు అకాల మృత్యువుకు ఆహుత అయిపోయాడు. (ఆ దిన స్థితి కీనాడూ చలనం రాలేదు మరి!)

బాలన్న మరణంతో ఆ ఊరేగాక ఆ తాలూకా మొత్తం జడమైపోయింది. ఇలాంటి వెన్నే సాహసాలు చేసిన బాలన్న అందరి దృష్టిలో అఖండు డనిపించుకున్నాడు. అంతటి కీర్తిశాలి ఇలా వైద్య నదుపాయం లేక కన్ను మూయడం ఎంతైనా శోచనీయం.

జనం బాలన్న చావుకేడిస్తే ఆస్పత్రిలోని సబ్బంది అతని నోట్లోంచి వచ్చిన నురుగుకు కారణం తెలియక తలలు వట్టుకున్నారు. ఇదేం చేద్దమనుకుని తమ అజ్ఞానానికి తామే తిట్టుకున్నారు. అయితే ఆ సంగతి గోప్యంగానే ఉండిపోయింది.

చిరుత హడావుడిలో ఏదో పురుగు ముట్టుంటుందని తమకు తామే సమాధానవడ్డాడు. మరైతే కాటు వడ్డచీటు కనిపించదే, ఆచోట కమిలినట్లు, వాచినట్లు, చెమట బొడిమినట్లు అనవాలైనా లేదే అనుకుని ఏమో అంతా గందరగోళంగా ఉందని మౌనులయ్యారు.

** ** *

బాలన్న శరీరానికి దహన సంస్కారం జరిగిపోయింది దా రోజు. ఊరు సద్దుమణిగింది. అమాఖాన్య ప్రారంభమై వారం రోజులు గడిచాయి. చీకటిలో ప్రకృతి కందెన పూసుకున్నట్లుంది. దూరాన ఎక్కడో గజ్జికుక్క బాధకోర్పుకోలేక శోభావళి రాగాలాపన మొదలెట్టింది.

అంతా ఆదమరచి నిదురపోతుంటే ఓ ఒంటరి

స్త్రీ తన పూరిగుడి సెలో గుడ్డిదీపం వెలుగులో ఈత చావమీద వడి మూగగా రోదిస్తూంది. ఆమెను ఊరడించే దిక్కులేదు.

గూట్ల ఇంకో అముదపు జ్యోతి వెలుగుతుంది. ఆమెకు అన్నీ ఉన్నా అడంగి మొగుడి పుణ్యాన అడ్డదారి తొక్కి అయిన వారికి దూరమై, పురుషత్వం ఉట్టిపడే బాలన్నకు ప్రియురాలై 'ఎంత కాలంగా అన్నీ కష్టాల్ని మరిచి ఇంతే ఈ బ్రతుక్కి వరం' అనుకుని సమాధానవడి సంసారం వెళ్ళదీస్తోంది. ఆమె నెందరో బలాత్కరించ జూసిన అశపెట్టినా బాలన్నకు ద్రోహం చేయలేకపోయింది. అతని నీడలో ఆదమరిచి నిలిచింది. ఇప్పుడా నీడ లేకుండాపోయింది. తనకిక దిక్కెవరనుకుని రోదిస్తూంది.

పోయినోడు పోతే లోకం గొడ్డుబోయిందా అన్నట్లు ఆ చీకట్లో ఓ ఆకారం తలుపుల్ని తోసుకుని లోనికొచ్చింది. గాలి రివ్యూన వీచి దీపమరిపోగానే ఆ నల్లని ఆకారం ఆమెపైన వడింది.

భయంతో కేకవేసి శక్తి తెచ్చుకుని ఆ మునుగు శరీరాన్ని పక్కకు తోసి బాలన్నకోసం వెలిగించిన జ్యోతిని పెద్దది చేసి ఎదుట ఉన్న వ్యక్తిని చూసి ధైర్యంగా "ఎవరా...నీవు...?" అని నిలదీసింది.

"నేను...నేనే చెంద్రీ! గుర్తువట్టలా...?" అందా ఆకారం.

"నే నంటి...?" మళ్ళీ ప్రశ్న. "చెంద్రీ! నేను పోతరాజునే! దా...ఇక నీకు నేను...నాకు నీవు" అంటూ సారాయి కంపుతో మీదికెళ్ళి ఆమె వక్షాన్ని తాకగానే కొదమ సంగంలా చెంద్రీ వాణ్ణి రొమ్ము వట్టి కండ ఊడేలా పీకింది.

"చచ్చానేయ్" అంటూ ఆమెను అమరతం వెనక్కి తోయగానే మట్టిబొమ్మలా వడ్డ ఆమె చేతికి నిగనిగలాడే రోకలి దొరికింది.

దాంతో పాటు లేస్తుండగానే పైబడవచ్చిన పోతురాజు తల పెటేళ్ళమని పగిలిపోయింది. దెబ్బవేడిలో కామపువాడిలో బాధతోయక "నీ రంకుమొగుణ్ణి విషం గొడ్డలితో నరికి దారి శుభ్రం చేసుకోచ్చానే పిల్లా! ఇన్నేళ్ళ నా కోర్కె యిగమీదట శాశ్వతమైపోవాల. ప్రేమతో లాలించావంటే యిలాంటి వెన్నె దెబ్బలైనా తింటా..." అంటుండగానే బాలన్న చావుకు కారణం వీడే అనుకుని పగవట్టిన పాపై, అందుబాటు నమయంలో ఒడుపుగా ఆయనను బలి తీసుకున్నాడనుకుని, వాడి వడగ పగిలిపోను మరో దెబ్బ వేసి చివ్వున రక్తం ముఖాన చిమ్ముగానే రోకలి వదిలి ఊరు దాటింది అవేశంతో, ప్రాణ భయంతో, హత్యానేరంతో బ్రతుకుమీద రోతగలిగి వక్కనే ఉన్న పాడు బావిలోకి దూకి రెండు, మూడు నిముషాలకు ఊపిరి బిగించి ఊర్ధ్వలోకాలకు వెళ్ళిపోయింది దామె.

దెబ్బబిగువున బయటికి వచ్చిన పోతరాజు కొంతదూరం వెళ్ళగానే తుఫాను తాకిడికి వేళ్ళు తెగివడ్డ మహాతరువులా రక్తంలో బోధావడ్డాడు.

చమురు ఇంకి వత్తి అంటుకుని పక్కనున్న నెమలి ఈకలు అంటుకుని కడకు చూరును అందుకున్న చెంద్రీ ఇల్లు తెల్లారేనరికి బూడిదైపోయింది.

చల్లబడ్డ బూడిద గాలికి పొలాల నిండా కమ్ముకోసాగింది.